

DQ-001-0012128

Seat No. _____

B. A. (Sem. II) (CBCS) Examination

April / May – 2015

Political Science : 4

Elements of Government Machinery

Faculty Code : 001

Subject Code : 0012128

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

1 (M.C.Q.) :

20

(૧) કઈ પ્રથા વ્યવસ્થાની રીતે ખર્ચાળ પદ્ધતિ છે.

- (A) સમવાયતંત્ર (B) એકતંત્ર
(C) રાષ્ટ્રતંત્ર (D) સમુહતંત્ર

(૨) સમયને અનુરૂપ થઈ શક્તી નથી તથા વફાદારીનો પ્રશ્ન ઉભો થઈ શકે છે.

- (A) એકતંત્ર (B) ધારાતંત્ર
(C) સમવાયતંત્ર (D) સમુહતંત્ર

(૩) SAARC .....તંત્રનું ઉદાહરણ છે.

- (A) એકતંત્ર (B) સમવાયતંત્ર
(C) રાજ્યતંત્ર (D) સમુહતંત્ર

(૪) સમુહતંત્રમાં જોડાનાર રાજ્ય પોતાની.....સત્તાનો ત્યાગ કરતું નથી.

- (A) તમામ સત્તાનો (B) સાર્વભૌમ
(C) રાજકીય (D) લશ્કરી

(૫) સમુહતંત્રમાં જોડાનાર રાજ્ય ક્યારે સભ્યપદ ત્યાગી શકે ?

- (A) ૫ વર્ષ (B) ૧૦ વર્ષ
(C) ગમે ત્યારે. (D) ક્યારે નહિ.

(૬) પહેલા અધિકાર, લોકપૃચ્છા અને રીકોલનો અધિકાર હોય તેવી લોકશાહીને.....લોકશાહી કહે છે.

- (A) પરોક્ષ (B) પ્રત્યક્ષ
(C) મર્યાદિત (D) અમર્યાદિત

(૭) .....લોકશાહીની સફળતા માટેની શરત છે.

- (A) રાજકીય જાગૃતિ (B) ચૂંટણી લડવાની તૈયારી
(C) હિંસક પ્રતિકાર (D) સારી સરકાર.

(૮) “લોકશાહી એટલે વિચાર શાસન”

- (A) મહાત્મા ગાંધી (B) જવાહરલાલ નહેરુ
(C) ડૉ.આંબેડકર (D) વિનોબા ભાવે

(૯) લોકશાહી એટલે લોકોની, લોકો દ્વારા અને લોકો માટે ચાલતી સરકાર.”

- (A) સી.એફ.સ્ટ્રોગ (B) અબ્રાહમ લિંકન
(C) લોવલ (D) સીલી

(૧૦) ..... લોકશાહીનો મુદ્દા લેખ છે.

- (A) સ્વતંત્રતા, સમાનતા અને ભાતૃભાવ
(B) સદાચાર અને સદ્ભાવ
(C) આદરભાવ અને વિનય
(D) અમન, શાંતિ અને આઝાદી

(૧૧) ઝડપી નિર્ણયો લેવાય છે, તથા તેનો ઝડપથી અમલ થાય છે.

- (A) એકતંત્ર (B) સમવાયતંત્ર
(C) સમુહતંત્ર (D) રાષ્ટ્રતંત્ર

(૧૨) સ્થાનિક સરકારનો વિકાસ રૂંધાય છે.

- (A) એકતંત્ર (B) સમવાયતંત્ર
(C) સમુહતંત્ર (D) રાષ્ટ્રતંત્ર

(૧૩) ..... તંત્રમાં યુદ્ધની શક્યતા ઓછી થાય છે.

- (A) એકતંત્ર (B) સમવાયતંત્ર
(C) સમુહતંત્ર (D) રાષ્ટ્રતંત્ર

(૧૪) કઈ પ્રથામાં વિવિધતામાં એકતા સ્થાપી શકાય છે.

- (A) સમવાયતંત્ર (B) એકતંત્ર
(C) કુલીનતંત્ર (D) સમુહતંત્ર

(૧૫) કઈ પ્રથા નાના પાયા પર પ્રયોગશાળા પુરી પાડે છે અને પ્રજા રાજકીય બાબતોમાં રસ લેતી થાય છે ?

- (A) એકતંત્ર (B) સમવાયતંત્ર
(C) રાજ્યતંત્ર (D) ન્યાયતંત્ર

(૧૬) એકતંત્રી સરકારમાં સત્તાનું ..... હોય છે.

- (A) વિકેન્દ્રીકરણ (B) કેન્દ્રીકરણ
(C) બહુકેન્દ્રીકરણ (D) આમાનું એકે નહીં.

(૧૭) એકતંત્રી સરકારમાં ..... સમગ્ર રાજ્ય માટે કાયદાઓ ઘડે છે.

- (A) મધ્યસ્થ ધારાસભા (B) પ્રાદેશિક ધારાસભા
(C) સ્થાનિક ધારાસભા (D) વિશ્વ ધારાસભા

(૧૮) એકતંત્રી રાજ્યમાં તમામ શક્તિ અને સત્તા એકજ કેન્દ્રને સોંપવામાં આવે છે. જેની ઈચ્છા અને (અધીકાર) એજન્ટો કાનુની રીતે તમામ વિસ્તાર ઉપર સર્વશક્તિમાન હોય છે.

- (A) પ્રા. સ્ટ્રોગ (B) પ્રા.ડાયસી
(C) ડો.હર્મન ફાઈનર (D) પ્રા.ગાર્નર

(૧૯) “જેના દ્વારા ઘણા રાજ્યો વિશાળ રાજ્યનાં સભ્ય બનવા સંમત થાય તેવી સમજૂતી પર સમવાય તંત્ર રચાય છે”

- (A) મોન્ટેસ્ક્યુ (B) ડાર્યસી
(C) સ્ટ્રોગ (D) ગાર્નર

(૨૦) આર્થિક રીતે ઓછી ખર્ચાળ પદ્ધતિ છે.

- (A) સમવાય તંત્ર (B) એકતંત્ર
(C) સમુહતંત્ર (D) આમાનું એકે નહિ.

- ૨ એકતંત્રી અને સમવાયતંત્રી સરકારનો તફાવત જણાવો. ૧૦
અથવા
૨ સમવાયતંત્રના લક્ષણો તથા ગુણ-દોષ જણાવો.
- ૩ સ્થાનિક સ્વરાજ્યની સંસ્થા એટલે શું ? ગ્રામ-પંચાયતનાં કાર્યો જણાવો. ૧૦
અથવા
૩ રાજકીય પક્ષનો અર્થ, સ્વરૂપ અને કાર્યો જણાવો.
- ૪ (અ) ટૂંકનોંધ લખો. કોઈ પણ એક ૮
૧ આર્થિક - સામાજિક સમિતિ - ECO - SOC
૨ યુનિસેફ - (UNICEF).
- (બ) ટૂંકનોંધ લખો. કોઈ પણ એક ૮
૧. ભારતમાં પંચાયતી રાજનું માળખું
૨. સરમુખત્યારશાહીનાં ગુણ-દોષ.
- ૫ ટૂંકા ઉત્તર લખો. કોઈ પણ બે ૧૪
૧ સરમુખત્યારશાહીનાં ગુણ-દોષ લખો.
૨ રાજકીયપક્ષનાં ફાયદા - ગેરફાયદાઓ જણાવો.
૩ લોકમતનું ઘડતર કરતા પરીબળો.
૪ લોકશાહીની સફળતા માટેની આવશ્યક શરતો જણાવો.

ENGLISH VERSION

1 M.C.Q.

20

- (1) Which system is costly ?
(A) Federation (B) Unitary
(C) National Machinery (D) Confederation

- (2) It is not adjusted with time and it raises question of faithfulness.
(A) Unitary (B) Legislative
(C) Federation (D) Confederation

- (3) SAARC is example of _____ system.
(A) Unitary (B) Federation
(C) State Machinery (D) Confederation

- (4) The state joining the confederation does not leave its own _____ power.
(A) All (B) Sovereignty
(C) Political (D) Military

- (5) When can the state joining the confederation leaves its membership ?
(A) 5 years (B) 10 years
(C) any time (D) Never

- (6) The democracy with initiative, referendum and recall rights is _____ democracy.
(A) Indirect (B) Direct
(C) Limited (D) Unlimited

- (7) _____ is responsible for the success of democracy.
(A) Political vigilance
(B) Willingness to take part in election
(C) Violant Protest
(D) Good Government

- (8) "Democracy means rule of thought"
(A) Mahatma Gandhi (B) Jawaharlal Nehru
(C) Dr. Ambedkar (D) Vinoba Bhave
- (9) Democracy means Government of the people, by the people and for the people.
(A) C.F. Strong (B) Abraham Lincoln
(C) Lowell (D) Seeley
- (10) _____ is motto of Democracy.
(A) Freedom, Equality and brotherhood
(B) Sadachar and good conduct
(C) Respectness and humble
(D) Aman, piece and freedom
- (11) The decisions are speedily taken and implemented
(A) Unitary (B) Federation
(C) Confederation (D) National Machinery
- (12) The progress of local government is strained
(A) Unitary (B) Federation
(C) Confederation (D) National Machinery
- (13) Possibility of war is less in _____
(A) Unitary (B) Federation
(C) Confederation (D) National Machinery
- (14) In which system unity in diversity is established ?
(A) Federation (B) Unitary
(C) Aristocracy (D) Confederation
- (15) In which system is small scale laboratory is provided and people take interest in political matters ?
(A) Unitary (B) Federation
(C) State Machinery (D) Judiciary

- (16) In Unitary government power is _____.
- (A) Decentralized (B) Centralized
(C) Multi-centralized (D) None
- (17) In unitary government laws are made by _____.
- (A) Central Legislature
(B) Regional Legislature
(C) Local Legislature
(D) World Legislature
- (18) In unitary government power all power is assigned to centre. Its will and agents are legally sovereign to all area.
- (A) Prof. Strong (B) Prof. Diyssee
(C) Dr. Herman Finer (D) Prof. Garner
- (19) "Federation is constructed on agreement by many states to large state."
- (A) Montesque (B) Piysee
(C) Strong (D) Garner
- (20) It is economical system
- (A) Federation (B) Unitary system
(C) Confederation (D) None

2 State the difference between Unitary and Federal Government. 10

OR

2 State the characteristics and merits-demerits of federation. 10

3 What is local-self government ? State the functions of Gram-panchayat. 10

OR

3 State meaning, nature and functions of political party. 10

- 4 (a) Write short note : (any one) 8
(1) ECO-SOC Committee
(2) UNICEF
- (b) Write short note : (any one) 8
(1) Structure of Panchyat Raj in India.
(2) Merits and demerits of dictatorship.
- 5 Answer briefly : (any **one**) 14
(1) Write merits and demerits of dictatorship.
(2) State the advantages and disadvantages of political party.
(3) The factors responsible for public opinion.
(4) State the requisites for the success of democracy.
-